

(המשך מעמוד 19)

רות, לחשו עסקני המערך בחיפה מפנה לאוון. מי שלא יופיע, עלול למצוא עצמו מפוטר ללא פיצויים. ויאר, יותר משהוא פוליטיקאי, הרי הוא מנהיג ומהפכן. אפשר להשוות את-הי כאריומה שלו עם זו של משה דיין בימים הטובים, אך לזיאר יש שתי עיניים. אימר עליו יורם כץ. בבית הידידות, בניין גדול המתנוסס ליד המעיין של מריה הקדושה בנצרת, שבנייתו הסתיימה לא מזמן ומרבית הכסף שהושקע בו היתה תרומה ישירה ממוסדות, הוכנו כלי-עזר, שתפקידם לשכנע את המוני הערבים לשי- בוח.

מנעולים מסוגים שונים יקנו בנצרת, עפולה ואפילו בחיפה, והובאו למחסני בית הידידות. אנחנו ננעל בעצמנו את החנויות, כך שאי-אפשר יהיה לבוא בטע- נות אל בעלי-החנויות. לא הוא יסגור אותה, אנחנו נסגור אותה. הסביר אחד מה מארגנים, קרובי-מישפחה של זיאר.

באחד המוסכים בעיר, השייך לאיש רק"ח, הוכנה כמות עצומה של צמיגים ישנים. אם לא יספיקו לנו הטאיררים הישנים, נקנה גם חדשים. סיפר אחד המארגנים של שביתת ה-30 במארס. אחי-

לאשתי את הגיל האמיתי שלי! פועל- בניין ומשורר קודם שהפך חיה פוליטית והתפרנס מכך מוכיח. בהצלחתו המטיאר- רית, את נכונות התיאוריה הגורסת כי לשום קהילה ערבית לא יכול להיות מנהיג שאינו מוסלמי. כל עוד הציגו רק"ח, ולפניה מקי, מיג- וון של מנהיגים יהודיים, נוצרים וגם מוס- למים, לא הצליח לקום מהם מנהיג שיכ- בוש בסערה — כפי שעשה זאת זיאר — את לב ערביי ישראל, מוסלמים ונוצרים כאחד.

זיאר הוא ליד נצרת, בן לאב שמרבית חייו היה פלאח ורק בערוב ימיו סידרו לו בניו הנות-מכולת בעיר, תופיק נשוי לאשה יפהפייה, נוצריה בשם נעילה, ולהע שלושה ילדים, שהבכירה בהם בת חמש ובן-הזקונים בן 13 חודשים. הוא מתגורר בקומתו השנייה של בית מרווח. בקומה הראשונה מתגוררים הוריו.

השכלתו היא תיכונית בלבד. מייד עם סיום התיכון, חייב היה, לדבריו, לצאת לעבודה. הוא חבר המפלגה הקומוניסטית עוד מבית-הספר התיכון, מרבה בכתיבת שירים וסיפורים. אחד מאלה אף עורר לפני כשנה שערוריה ציבורית, כאשר אנשי הימין בכנסת הגדירוהו שירייה-הסתה וביקשו

לו כי לימודי האנגלית שלו מסתכמים בתיכון בנצרת. הוא נוהג במכונית ברוז'יה חדשה, שעל הלונה תו כניסה-חינם לחוף הרחצה בבתיים. ובל-שכתו המפוראת, שי- אותה ירש מקודמו, חלוות על הקיר תמו- נותיהם של נשיא המדינה אפרים קציר ושל ראש-הממשלה יצחק רבין. זיאר מתבייש בפאר הרב של לישכתו, ונוהג לקבל את אורחיו בחדר אחר בעיר- רייה, חדר קטן בעל ריהוט פשוט, ששימש בתקופת התורכים כצינוק ככלא של נצרת, הוא המיבנה שבו שוכנת כיום העירייה. את משכורתו מוסר זיאר למיסלגה, ומקבל ממנה הקצבה חודשית, שהיא חצי ממה שמקבל כל סקיד בעירייה.

פגישה

במישטרה

זרם כץ הוא בן 38, צעיר מוזיא- בשמונה שנים. משך 12 השנים האחר- רונות מכהן כץ, שגם הוא נשוי ואב ל- שלושה ילדים, כנציג יועץ ראש-הממשלה לענייני ערבים בחיפה והצפון. הוא תושב חיפה ויליד כפר-צונה, למד מיוזנות באור- ניברסיטה העברית בירושלים, ונחשב כי מיוזחן מעולה. במישרד מנבאים, כי יורם יהיה יורשו של היועץ הנוכחי, שמואל טולידאנו, כאשר הלה יפרוש.

כץ, גבהיקומה, בעל גוף מוצק ושיער בהיר קצוץ בקפידה, מנהל את מילתמתו בזיאר מבית הממשלה, מול בניין עיריית חיפה. המנהיגות הערבית מכירה את כץ היטב. בעוד כץ טוען כי המנהיגים בגליל מקבלים אותו כ"אדם קורקטי, הפועל כי מתוורכ בינם לבין רשויות הממשלה." טוען סגנו של זיאר, ראיך ג'רנזרה, שכץ הוא הגרוע בכלם. "זה לא טולידאנו שאשם בכל, זה רק כץ!" סגן אחר של ראש- העיר, כאמל אל-דאהר, מעניק לכץ מח- מאה מסוקפקת למדי: "לא הפעילים שלנו עשו שהשביתה תהיה מוצלחת. עשו את זה כץ והעוזרים שלו."

את הכדור הראשון ירה זיאר ב-6 בי- מארס. בפגישה שבה השתתף הוא עם עוד

מפקדי המיבצע מרי, הם ישבתו בכל פעם!

נו בשטחים הכבושים לימדו אותנו עד כמה מרגיזים טאיררים, הבערים באמצע הי- כביש, את היהודים. מאות פעילים, מתנדבים ובתשלום, מי קרב נאמני רק"ח, הנעזרים במאות צעיר- רים חברי סניפי בנק, תנועת הנוער הקומוניסטית, חולקו לחוליות בנות חמישה אנשים. חוליות אלה פוזרו בשעות-הבוקר המוקדמות ליד תחנות ההסעים למקומות העבודה בנצרת ובעשרות הכפרים הערי- ביים שבגליל ובמשולש.

חברות-האוטובוסים קיבלו ממטה הי- שביתה הוראה להפעיל את האוטובוסים, כדי שלא יבולע להם, אולם ליד כל תחנה שיכנעו חברי מישמרות מטה-השביתה בצורה זו או אחרת, את הפועלים שלא ייצאו לעבודה. אלה שלא שוכנעו, נר- שמו בפינסק. פעמים רבות הועיל אקט הי- רישום בפינסק, והפועל ירד מן האוטובוס.

מישרד

בתוך צינוק

היום השישי האחרון, ה-30 בי- מארס, יום השביתה הגדולה, היה רק קצהו של קרחון אדיר. השביתה עצמה היתה רק מעין לוחית-צואת של המאבק הממחדש של ערביי ישראל, שמצאו להם לפתע מנהיג לאומי חדש נגד המאבק היהודי, הממשלה וההסתדרות. המאבק עצ- מו התנהל בשלושת השבועות שקדמו לה. היה זה גם מעין מאבק, כמעט-פריטי, בין תופיק זיאר וחבר-עוזרו לבין יורם כץ ועוזרו. זיאר בן-ה-46 (אל-הספרו

חנא מוס, וראש מועצת מעיליה מסעד קסיס.

לירום כץ אין אשליות. הוא יודע שמר- בית המצביעים נגד השביתה אינם נאמ- נים לקו שלו או, כמו שהוא אומר, "לא נחשבים כיהודים הגונים." וכי לשיחות שערך יחד עם טולידאנו, היתה השפעה ניכרת על אופן ההצבעה. יורם מכחיש בכל תוקף כי היה אפילו צל של איום מצידו או מצד טולידאנו. אולם זיאר עומד על- כך שהיו איומים: "אם מזמינים את ראש- מועצת סחנין, יום לפני ההצבעה בשפרעם, לפגישה עם טולידאנו וכץ, הנערכת דוקא במישטרת שפרעם, לא חשוב מה אומרים בפגישה."

איש

לא הבין!

זרם זיאר חלוקים בדעותיהם גם לגבי מהות השביתה. לדבריו זיאר, עומדים להפקיע 20 אלף דונמים של ער- ביים, מבלי שיתנו להם תמורה הולמת. זיאר גם בטוח שזוהי רק צעד ראשון. "קיי- בלנו מהממשלה מפות של השטחים שי- עומדים להפקיע. אף אחד, כולל המהנדסים שלנו, לא הבין את המפות האלה."

יורם טוען כי ההפקעה היא בת 10 אלפים דונמים בלבד, מהם 4000 של יהו- דים בסביבות צפת. מפת הפקעות של יו- עץ ראש-הממשלה לענייני ערבים, מחלקת את שאר 6000 הדונמים כך: 3500 דונמים בנוש נצרת, בכפרים משה, ריינה, כפר- קנא ועין-מאהל. הפקעה זו עשוית לצורך הרחבת נצרת-עילית. 2000 דונמים בגוש כרמיאל, בכפרים בעיינה ומג'ד-אל-כרום, כדי להרחיב את אזור-התעשייה של כר- מיאל. כ-500 דונמים בפרוייקט היוקרה היהודי למען הערבים בכפר מכה, שם החליטה הממשלה להקים עיירה ערבית מודרנית. במקום ניצבות כבר, עוד לפני שיצאו צווי-ההפקעה, כ-20 וילות המייר- עדות, לדבריו כץ, לערביים תושבי עכו, המפונים מאזור-רענני בעיר העתיקה בעכו. משרד היועץ לענייני ערבים טוען, כי רוב בעלי האדמות המוספקות אינם שות- פים למחאה ומאשר מההפקעה. "למרות שאפשר היה לנהוג אחרת, אנחנו הצענו לכל אחד מבעלי האדמות לבחור בין אד- מה מאותו סוג ובאותו גודל, במקום אחר, ובין פיצוי כספי גבוה." זיאר אינו מס- כים לכך: "רוב בעלי האדמות הם מראשי המוחים והשוכתים. יש ביניהם אהדים שי-

ראש-עיר זיאר

העם הזה יודע להפתיע!"

הופעל עליהם לחץ כבד, או שמרחה אותם בכסף, ובהם משתמש כץ. את ההפרש בין מיספר הדונמים המופ- שעליהם מדבר כץ, מסביר זיאר: "יש עוד 10 אלפים דונמים, שהממשלה טוענת שהם שייכים למינהל-מקרקעי-ישראל, ואנחנו יודעים שהם שייכים לערבים." כץ טוען, לעומתו, כי ברור למעלה מכל ספק ש-10 אלפי הדונמים הנוספים הם בבעלות המיני- הל.

זיאר מגדיר את השביתה הגדולה כמחאה לאומית של הערבים נגד גזילת אדמתם. כץ טוען כי זוהי הפגנת-כוח, וכי מערב- ביים בה עניינים מעניינים שונים כשטח 9 והומות בגדה, לשם ליבוי יצרים. אולם בדבר אחד מסכימים שניהם: שביתה המי- חאה או ההפגנה של ה-30 במארס היא

תריסר ראשי מועצות ועיריות ערביות. באותה פגישה דנו בנושא הפקעת הקרק- עות, והחליטו על עריכת שביתה כללית ב-30 בחודש. פגישה זו היוותה אור ירוק למטה של כץ להתחיל לפעול. טולידאנו והוא החלו חורשים את המועצות המקומ- מיות והעיריות בגליל ובמשולש, ועורכים שיחות עם ראשי המועצות. בשבוע שעבר נערך כנס-שפרעם המפורסם, שבו הובס זיאר לראשונה. מתוך 46 ראשי מועצות ערביות, הצביעו 35 נגד עריכת השביתה ורק אחד, ראש המועצה פקיעין, הצביע בעדה. 3 ראשי-מועצות נמנעו, ו-7 יצאו בכעס מההצבעה, ביניהם זיאר, ראש מו- עצת יפיע אסעד תוסף כנענה, ראש מו- עצת עראבה מחמוד נעאמנה, ראש מועצת סחנין ג'מאל טרביה, ראש מועצת אום-אלי- פחם מחמיד אל-טבא, ראש מועצת ראמה